

HRVATSKA NAJBLAŽA

U EU →str. 4-5

Za 93%

**nasilnika u
obitelji samo
novčane ili
uvjetne kazne**

#SPASIME Hrvatska i dalje jedina u EU jednako tretira krivo park

Premijer Andrej Plenković jučer je dva sata razgovarao s organizatoricama subotnjeg prosvjeda na čelu s Jelenom Veljačom

pišu Kristina Turčin i Goran Penić

Istanbulska konvencija, koja je u Hrvatskoj na snazi od listopada prošle godine, jasno propisuje da **nasilje nad ženama** mora biti kazneno djelo. U Hrvatskoj se, međutim, 95 posto prijavljenog **nasilja u obitelji** tretira kao prekršaj, a prema jučerašnjim izjavama premijera Andreja Plenkovića i ministra pravosuđa Dražena Bošnjakovića, nije izvjesno da će se u ovoj godini **obiteljsko nasilje** u potpunosti preseliti u kaznenu sferu.

Nakon jučerašnjeg dvosatnog sastanka kojeg su premijer Plenković i resorni ministri održali s predstavnicima inicijative #SpasiMe, koja je u subotu održala veliki prosvjed protiv **nasilja u obitelji**, dogovorena su određena poboljšanja, a članice inicijative, na čijem je čelu glumica i scenaristica Jelena Veljača, sudjelovat će i u radnoj skupini za izmjenu **zakona koji su vezani uz nasilje u obitelji**. Najavljeno je kako će se u šest županija koje ih sada nemaju ustrojiti sigurne kuće, postojat će dežurni telefon na razini države koji će raditi 24 sata dnevno, a u sklopu kurikulumu građanskog i zdravstvenog **odgoja** djeca će od malih nogu učiti da je **nasilje** društveno neprihvatljivo. No, kao najvažnije, istaknuto je kako će se mijenjati i Kazneni i prekršajni **Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji** tako da se povećaju propisane kazne.

ISTANBULSKA KONVENCIJA Međutim, glavni problem nije u kaznama već u samoj činjenici da je **nasilje u obitelji** u Hrvatskoj prekršaj i da se u 95 posto slučajeva tretira jednako kao krivo parkiranje ili vožnja u tramvaju bez karte. Takvu praksu nema nijedna zapadnoeuropska država: u njima je **nasilje nad ženama** uvijek kazneno djelo.

- Takvo rješenje propisuje i Istanbulska konvencija. Krajnje je vrijeme da konačno počnemo pričati o Istanbulskoj konvenciji i njezinom meritumu, kad se već uoči njezine ratifikacije nismo uspjeli maknuti od muškaraca u ženskim zahodima. Treba nam ozbiljna studija o usklađenosti našeg zakonodavstva s Istanbulskom te plan kako ćemo, kada i što uskladiti. Pomicanje nasilja nad ženama isključivo u kaznenu sferu morao bi biti prvi korak - ističe dr. Ivana Radačić, članica peteročlane Radne skupine UN-a o diskriminaciji žena u zakonima i praksi.

Takvih najava za sada nema, a ministar pravosuđa Dražen Bošnjaković u narednom periodu će prije svega povećavati kazne - i u Kaznenom i u prekršajnom zakonu.

- Također, u **Kaznenom zakonu** odredbe koje se tiču **obiteljskog nasilja** su nejasne i nedefinirane i tu želimo razjasniti o čemu se radi. Uz proceduru od dva čitanja i javno savjetovanje, vjerujem da

Glumica i scenaristica Jelena Veljača predvodila je subotnji prosvjed inicijative #SpasiMe

NASILJE U OBITELJI OSTAJE PREKRŠAJ

Čak 95 posto od 12.060 napada se tretiralo samo kao prekršaj

ćemo do kraja godine to stići - rekao je ministar pravosuđa.

Nasilje u obitelji, u ovom ili onom obliku, u **Kaznenom zakonu** Hrvatske postoji od 2000. godine, međutim uvijek isto djelo paralelno postoji i u nekom prekršajnom zakonu - prvo Obiteljskom, a od 2003. u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji. O tome koliko često sustav **nasilje u obitelji** prepoznaje

kao kazneno djelo najzornije pokazuju podaci pravobraniteljice za **ravnopravnost spolova** Višnje Ljubičić: tijekom 2017. godine za počinjeno **nasilje u obitelji** prijavljeno je ukupno 12.060 osoba - 11.556 osoba po prekršajnom zakonu, a njih 554, odnosno 4,5 posto, za kazneno djelo nasilja u obitelji. Od onih prijavljenih prekršajno, tek 7 posto njih osuđeno

je na bezuvjetne zatvorske kazne, ističe pravobraniteljica Ljubičić. Drugim riječima, njih 93 posto kažnjeno je novčanom kaznom ili uvjetnom zatvorskom kaznom. **UBRZANJE POSTUPAKA** Glavni argument kojim se objašnjava zašto je obiteljsko nasilje prekršajno djelo jest da se na taj način ubrzavaju postupci protiv počinitelja i brže dolazi do kazne.

IVANA RADAČIĆ
UN-ov stručnjak

Vrijeme je da konačno počnemo pričati o meritumu Istanbulske. Pomicanje nasilja nad ženama isključivo u kaznenu sferu morao bi biti prvi korak

VIŠNJA LJUBIČIĆ
pravobraniteljica

Od prijavljenih prekršajno, 7% njih osuđeno je na bezuvjetne zatvorske kazne, a 93 posto kažnjeno je novčanom kaznom ili uvjetnom zatvorskom

INES BOJIĆ
odvjetnica

Prelazak **nasilja u obitelji** u potpunosti u kaznenu sferu bio bi jasan signal da je društvo na potpuno drugačiji način počelo tretirati nasilje

KAZNENI ZAKON

Mijenja se članak koji definira što je to nasilje u obitelji

Kako doznajemo od sugovornika iz Vlade, nasilje u obitelji neće postati isključivo kazneno djelo, ali će se mijenjati sadašnji članak 179. **Kaznenog zakona** koji definira nasilje u obitelji. Naime, da bi se nasilje u obitelji sada kvalificiralo kao kazneno djelo, preduvjet je da je došlo do kršenja **Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji**. Dakle, da bi nasilje u obitelji postalo kazneno djelo, nasilnik mora prije toga barem jednom počiniti nasilje - kao prekršaj.

- Tu normu trebamo potpuno preurediti, da se točno zna što je prekršaj, a što je kazneno djelo - pojašnjava sugovornik iz Vlade.

iranje i nasilje

Ministar pravosuda Dražen Bošnjaković obećao je da će povećava- ti kazne - i u Kaznenom i u prekršajnom zakonu

- Prema mojem mišljenju, prekršajni je zakon donio puno više štete nego koristi. Postupci jesu brži, svakako, no što to znači i kakve nam benefite ta brzina donosi? - pita se dr. Radačić.

Odvjetnica Ines Bojić s bogatim iskustvom u obiteljskom pravu objašnjava što ta brzina znači u praksi.

- Muž istuče ženu, ona pozove policiju, policija počinitelja privede sucu za prekršaje. Sudac pita počinitelja želi li priznati djelo navedeno u optužnom prijedlogu i time odmah okončati ovaj postupak s, recimo, novčanom kaznom. Počinitelj pristane i - postupak je okončan. U tom slučaju - a on je prije pravilo nego izuzetak - sudac uopće ne utvrđuje činjenično stanje niti poziva žrtvu da ispriča što se dogodilo - objašnjava Bojić. Zatvorske se kazne, ističe, rijetko izriču, a u neformalnom se razgovoru nerijetko može čuti objašnjenje kako su nam zatvori pretrpani i kud bi došli kad bi sve obiteljske nasilnike tamo smještavali?!?

ZAŠTITA ŽRTAVA Prelazak nasilja u obitelji u potpunosti u kaznenu sferu, ističe Bojić, bio bi, za početak, jasan signal da je društvo na potpuno drugačiji način počelo tretirati nasilje. No, ističe, tada bi trebalo promijeniti stav cjelokupnog sustava zaduženog za prevenciju, otkrivanje i sankcioniranje nasilja.

Iznimno je važno, kaže, pravilno definirati mjere za zaštitu žrtve te ih početi izricati u većem obimu. Međutim, prema statistikama pravobraniteljice Ljubičić, u 2017. godini policija je sudu predložila izricanje 8731 zaštitne mjere, a provedeno je njih 1500, odnosno 17 posto.

- Izricanje zaštitnih mjera je, prema mojem iskustvu, najučinkovitije, osobito kad se radi o mjeri udaljavanja počinitelja iz kućanstva. Međutim, to je iznimno rijetko: puno je češći model smještavanja žena i djece u sigurne kuće, čime počinitelju ostaje puni komoditet ostanka u vlastitom domu, a ženu i djecu se izmješta, udaljava ih se od posla, škola koje djeca pohađaju i drugog - kaže Ines Bojić.

U zapadnoeuropskim državama, dodaje dr. Radačić, zaštitne mjere definirane su obično u posebnom zakonu, koji nosi ime vrlo slično onom hrvatskom - zakon o zaštiti od nasilja u obitelji.

- Međutim, takav zakon propisuje i regulira isključivo zaštitne mjere, kojima se štiti žrtva, i ni na koji način nisu povezane s krivnjom i sankcioniranjem počinitelja. U nizu zemalja može ih, kao hitne mjere, izreći već i policija. Policija može odmah, na primjer, zabraniti počinitelju da se približava žrtvi, a krivica počinitelja će se utvrditi u kaznenom postupku, koji se pokreće po službenoj dužnosti jer su nasilje u obitelji i rodno uvjetovano nasilje zločin protiv cijelog društva, njegovih vrijednosti i načela - ističe dr. Radačić.